

Hvilke muligheter har vi?

Desember 2010

Resultater fra NBBLs
kundeundersøkelse vedrørende
implementering av energieffektive
tiltak

Seniorrådgiver
Kristin Helena Amundsen, NBBL
ka@nbbi.no

FUTURE HOMES will be able to face in any direction - turned at will by your controls. Electrically operated climate-

conditioned extensions will permit "sunny" terraces" all year round - enjoy winter and summer fun both at once.

Noen tall...

	2005	2006	2007	2008	2009
Medlemstall pr 31.12	720 980	748 512	771 889	788 998	799 583
Antall ansatte i BBL pr. 31.12	1 935	2 296	2 646	2 540	2 340
Antall årsverk	1 840	2 208	2 517	2 412	2 236
Sum forvaltede selskaper	7 059	7 666	8 280	8 655	9 132
Sum forvaltede boliger	338 697	359 990	377 562	390 547	400 167
Boliger igangsatt	4 130	3 993	2 477	526	449
Boliger ferdigstilt	4 304	3 315	3 147	2 335	1224

Boligbyggelagene... våre medlemmer og eiere

- BYGGER
- FORVALTER
- OMSETTER
- MEDLEMSFORDELER

*Ulike
bransjer*

Ulike kunder

*Ulike
alliansepartnere*

*Ulikt
kompetansebehov*

Børs & katedral

NBBLs fanesaker 2010

Klima- og miljø-
utfordringer på
dagsorden

Bedre tilgjengelighet i
eksisterende boliger og
boområder

Godt omdømme for
borettslagmodellen

Fokus på eksisterende bebyggelse

Borettslagsundersøkelsen 2010:

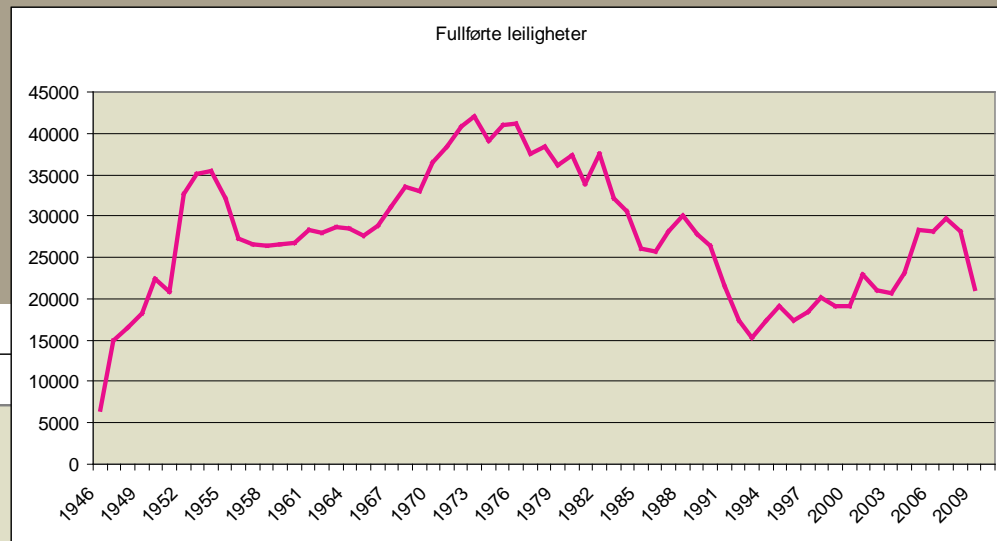
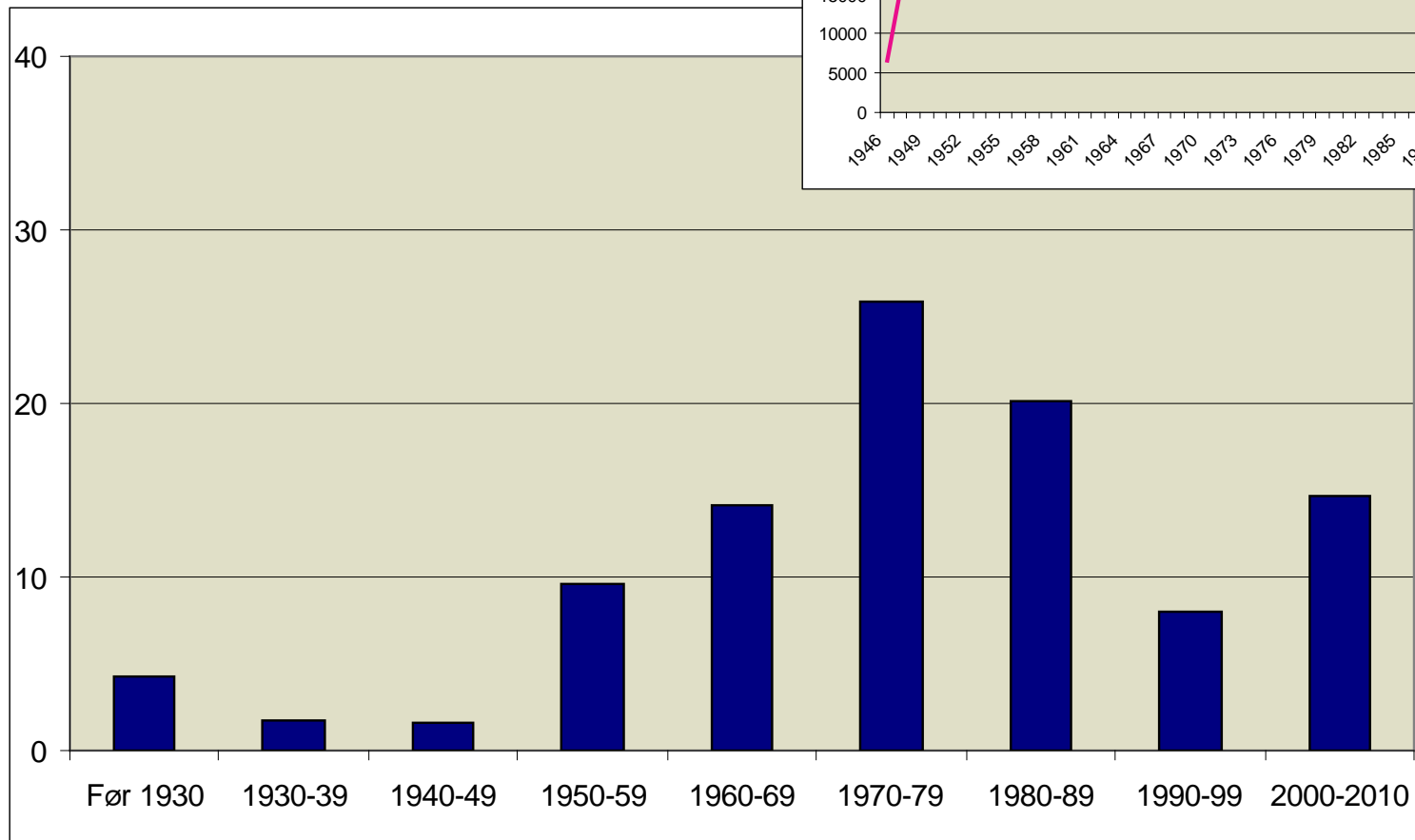
- "Boende" og "ikke-boende" medlemmer
- Totalt 13 694 respondenter

Forvaltningsundersøkelsen 2010:

- Styreledere i forvaltede boligselskap
- Totalt 1 060 respondenter

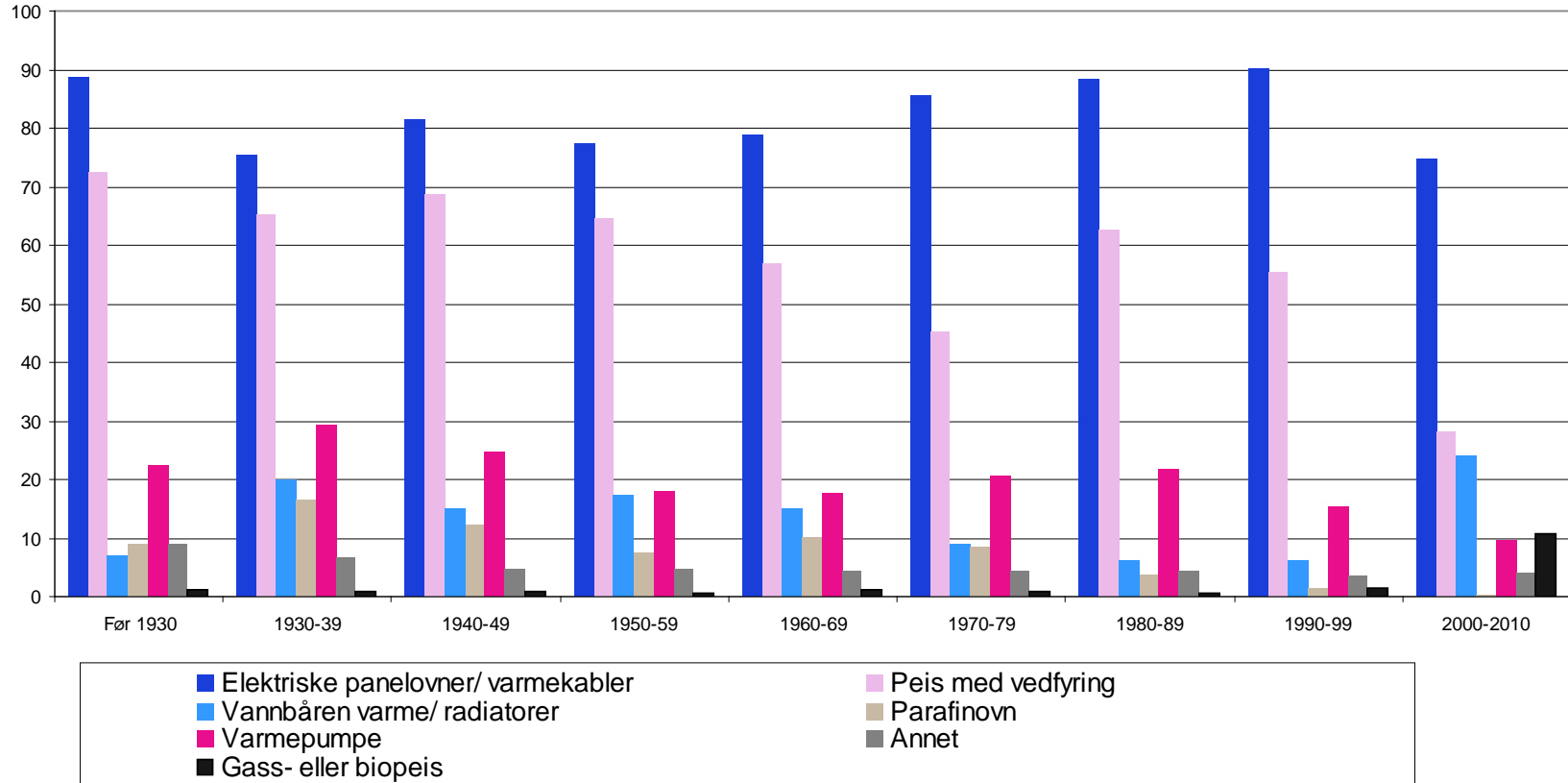

Byggeår

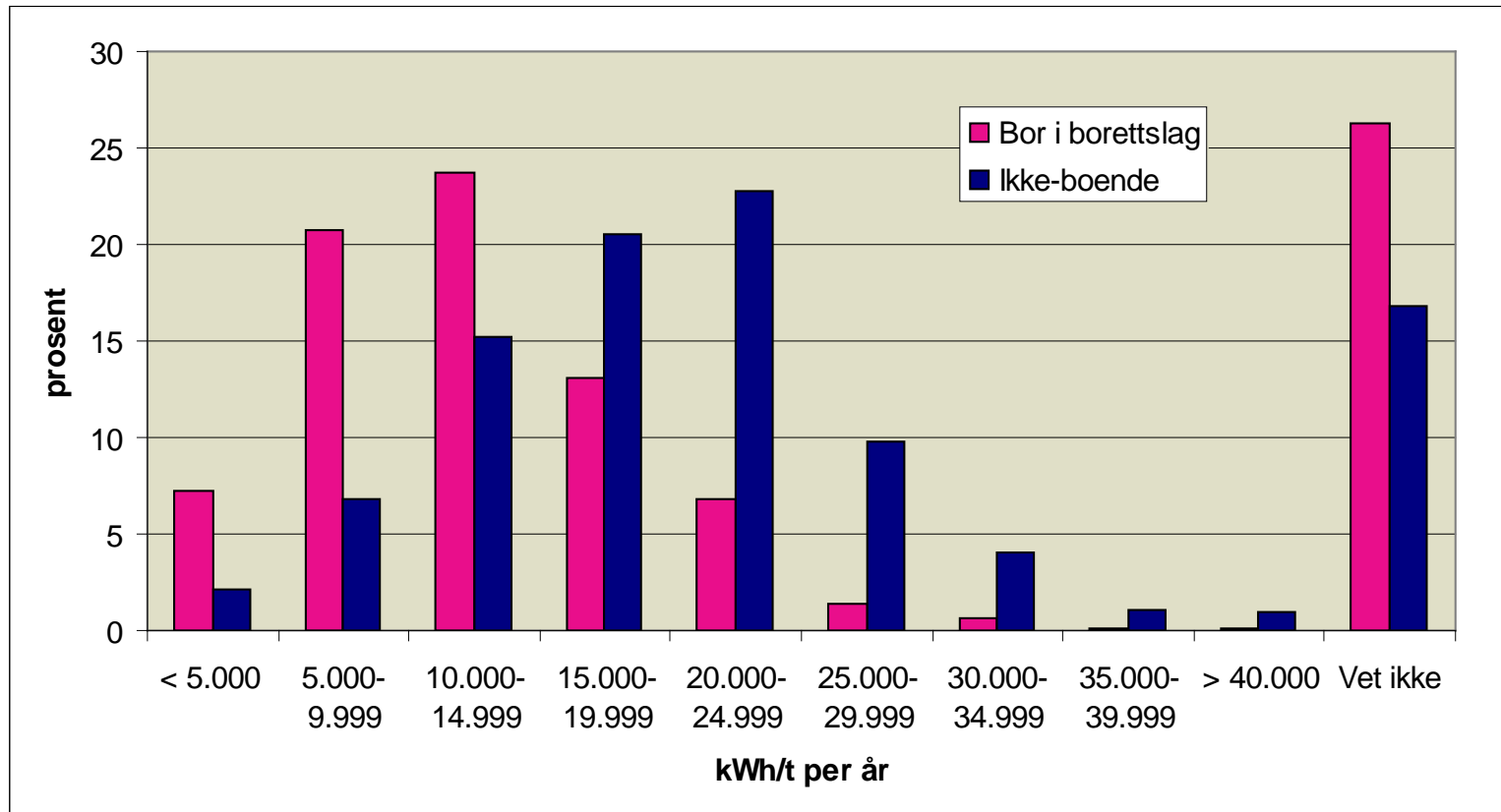
Kilde: Den Store Norske Borettslagsundersøkelsen 2010

Energisystem etter boligens byggeår

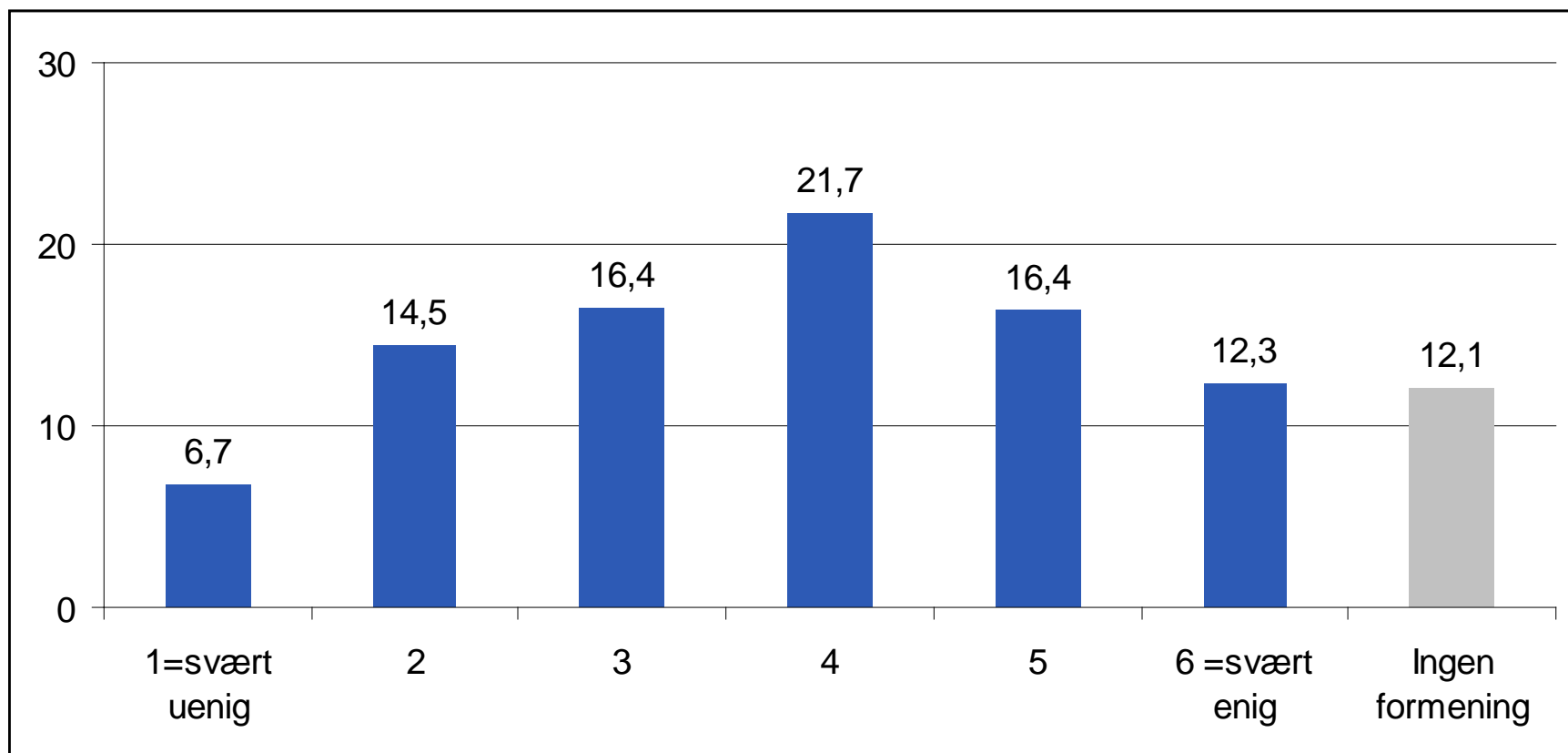

65% boende bruker mindre enn 20.000 kWh pr år
45% av ikke-boende bruker det samme

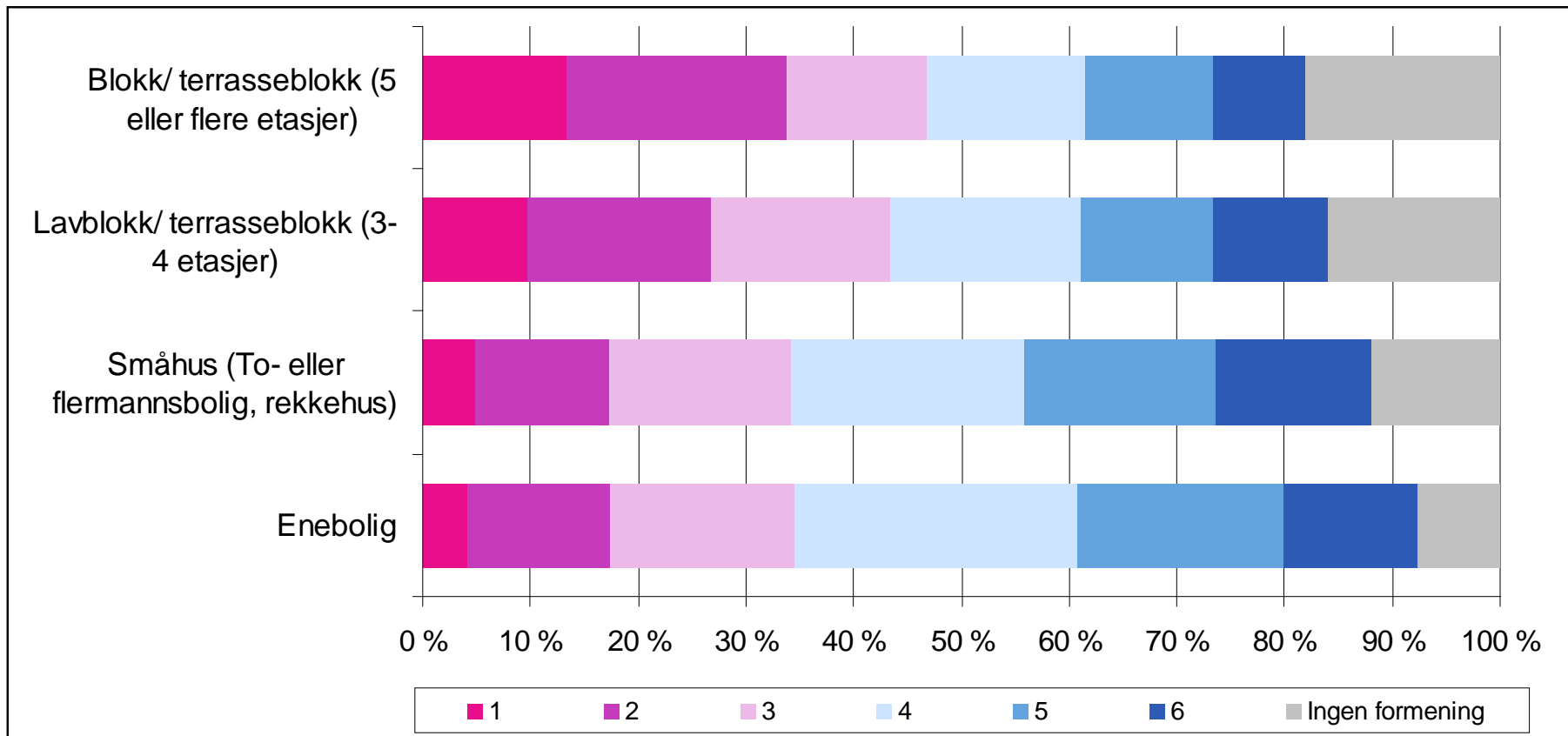
Strømforbruk pr år

Det er stort potensial for energisparing i min bolig

Holdning til energisparepotensial etter boligtype

Tja til energisparing

NBBL.no

18 november, 2010

51 prosent av norske boligeiere vil ikke bruke penger for å spare energi, viser NBBLs store borettslagsundersøkelse.

- Svært mange er usikre på om de får nok igjen for slike tiltak. Folk tar ikke sjansen på å bruke penger på energieffektivisering uten å vite at det lønner seg, sier administrerende direktør Hege Skinner i NBBL.

Undersøkelsen er gjort blant 13 000 boligbyggelagsmedlemmer over hele landet. Om lag halvparten bor ikke selv i borettslag, men har likevel medlemskap.

Et av spørsmålene var om de er villige til å bruke penger på energieffektivisering, for eksempel varmepumpe, skifte vinduer, etterisolere vegger og tak og bytte til rentbrennende ovn eller peis.

- Over halvparten sier at de ikke er villige til å bruke penger i det hele tatt. Og selv om en del av disse sier nei fordi de bor i nyere boliger, står vi likevel igjen med en stor gruppe boligeiere som er skeptiske til energisparing, sier Skinner. Motviljen er likt fordelt blant de som bor i borettslag og de som bor i selveierleiligheter eller eneboliger.

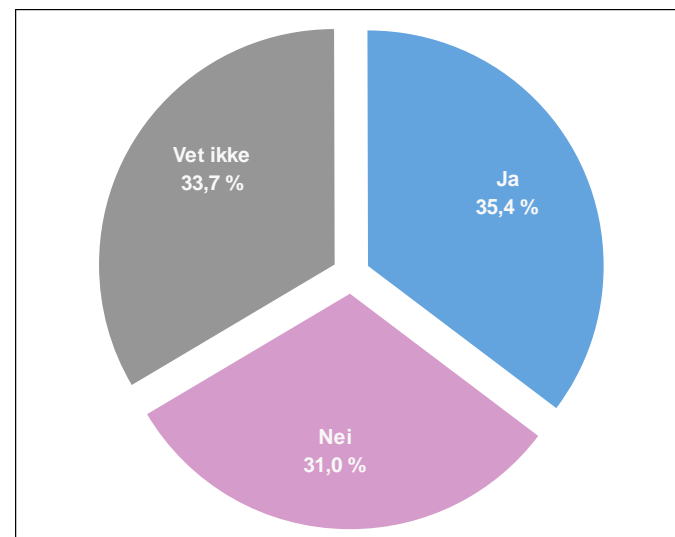
Alarmert

Skinner er alarmert over at så mange ikke ønsker å bruke penger på energitiltak.

- Det er tydelig at informasjonen ikke har nådd fram. Det er for vanskelig for folk å vurdere

Undersøkelse fra NBBL viser at folk er usikre på om energisparing er lønnsomt.

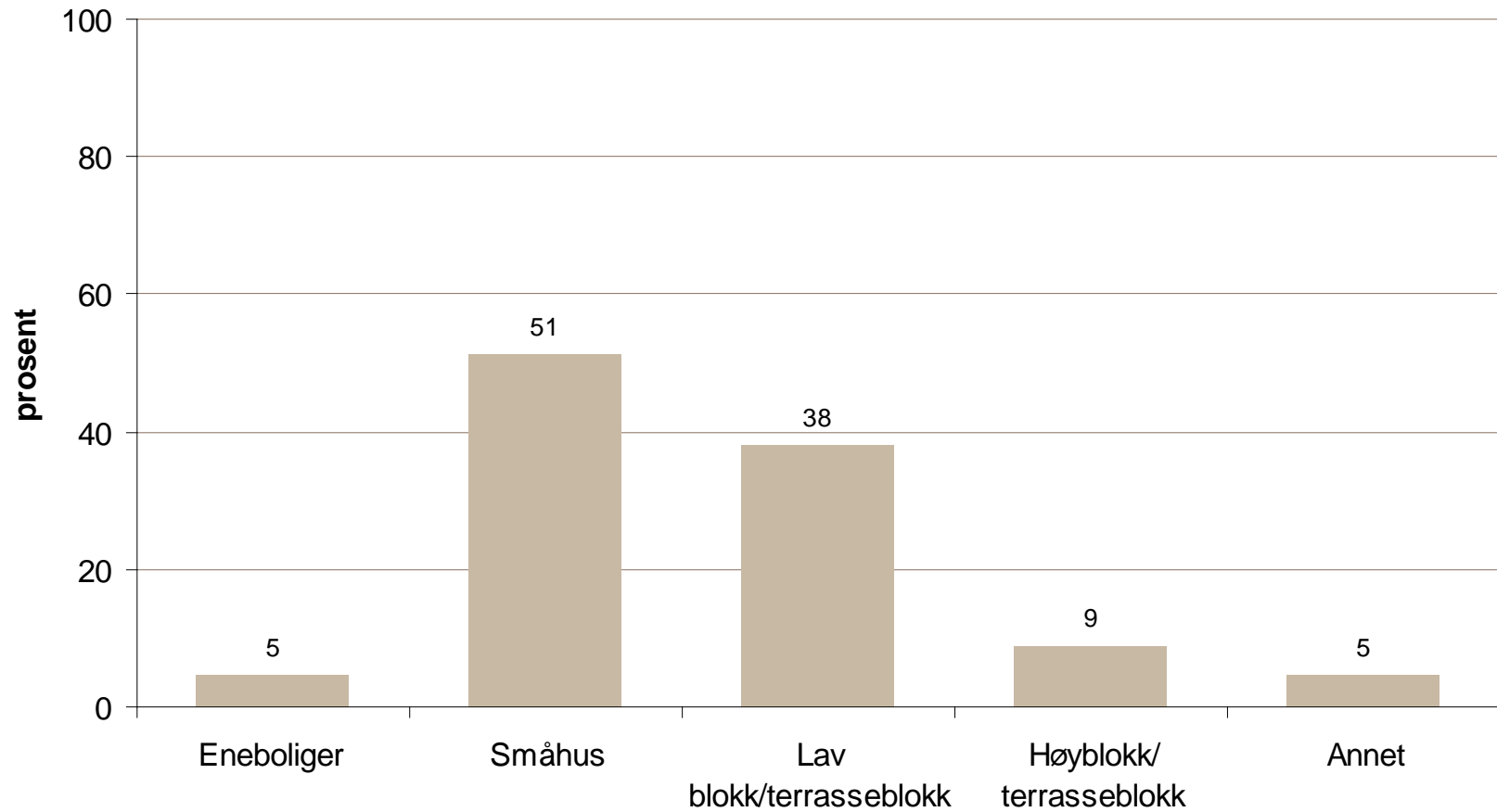
Hvilke muligheter har vi? Generelt...

- Liten kunnskap om eget energiforbruk
- Usikkerhet om hva som er mulig av fysiske tiltak
- Usikkerhet om hva som "lønner seg"

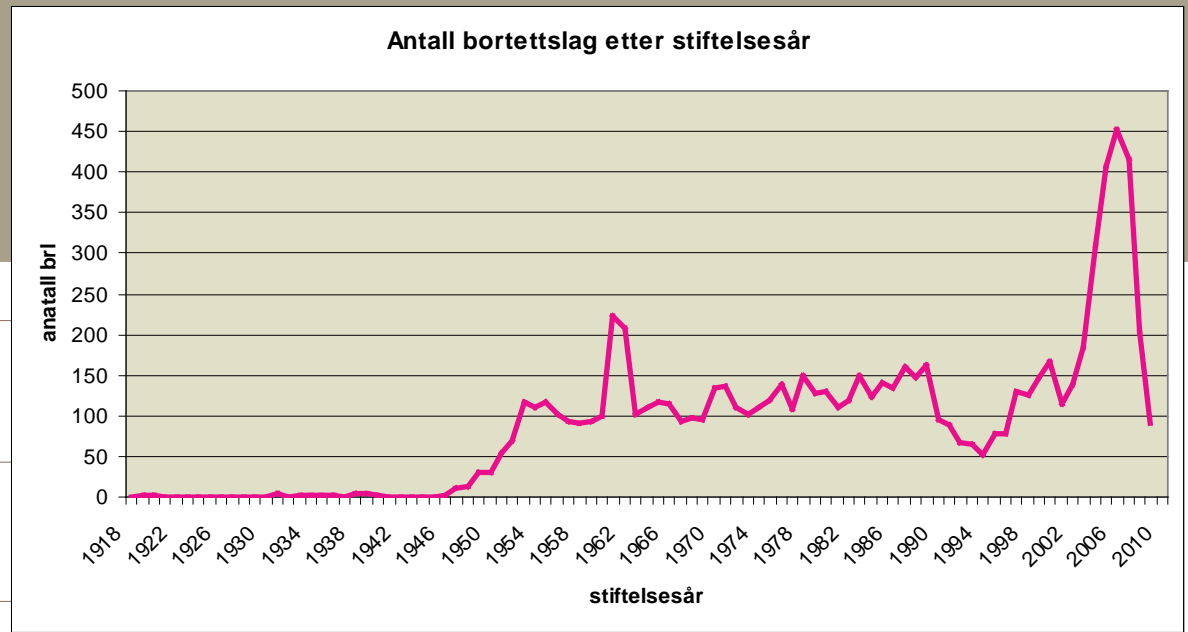
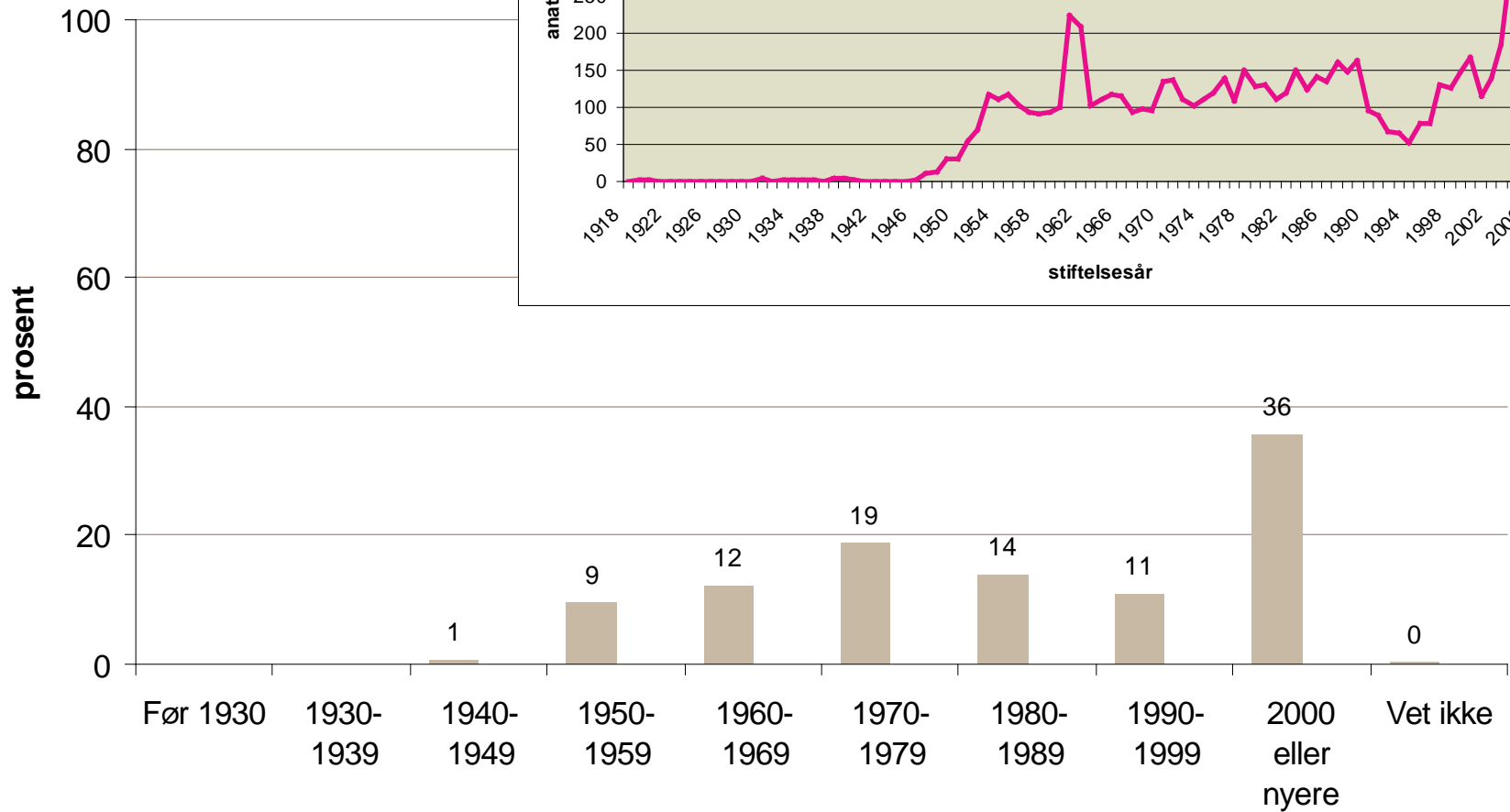
Styrelederne... Hvilke muligheter har vi?

Boligtype

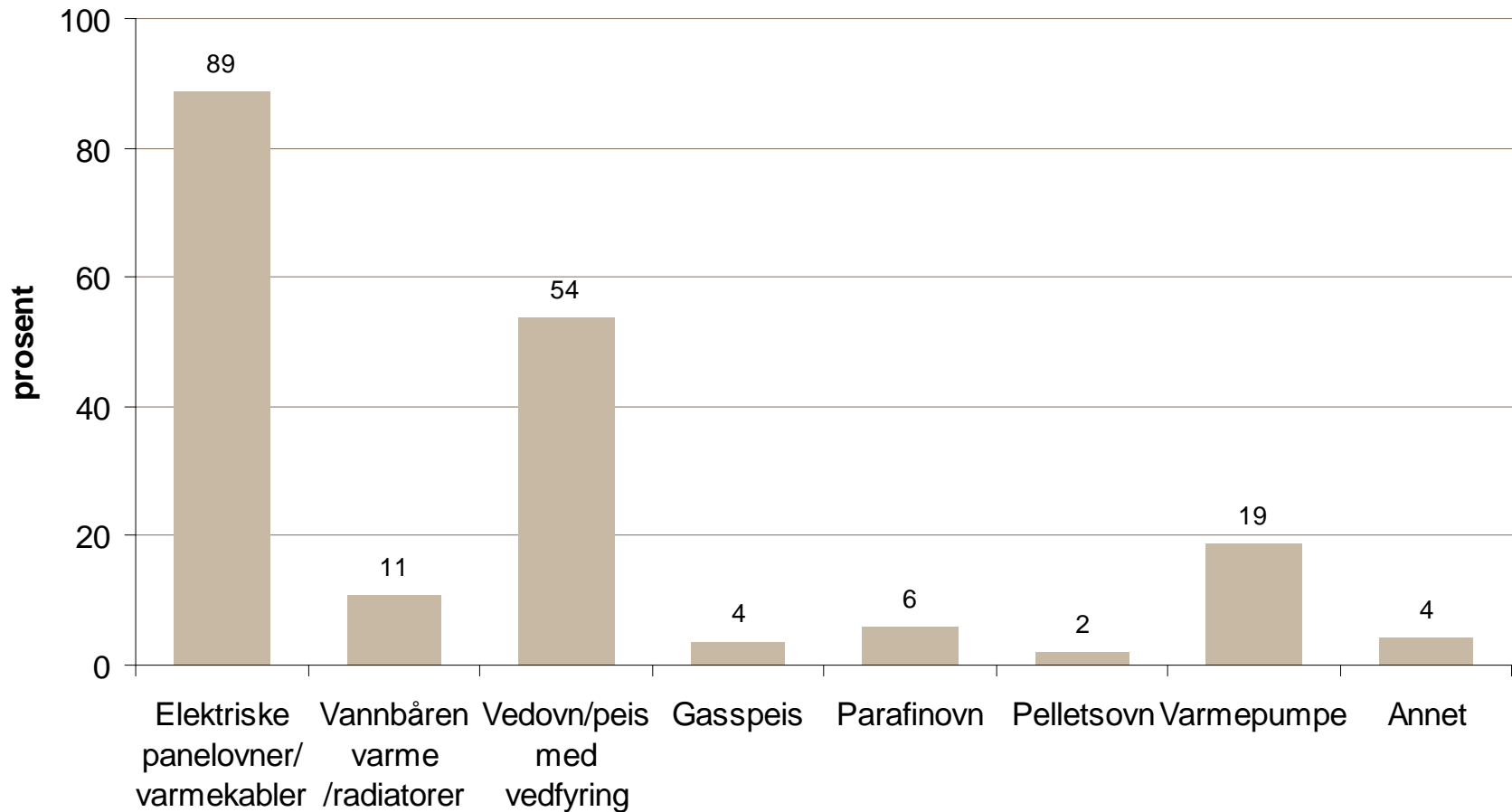

Byggeår

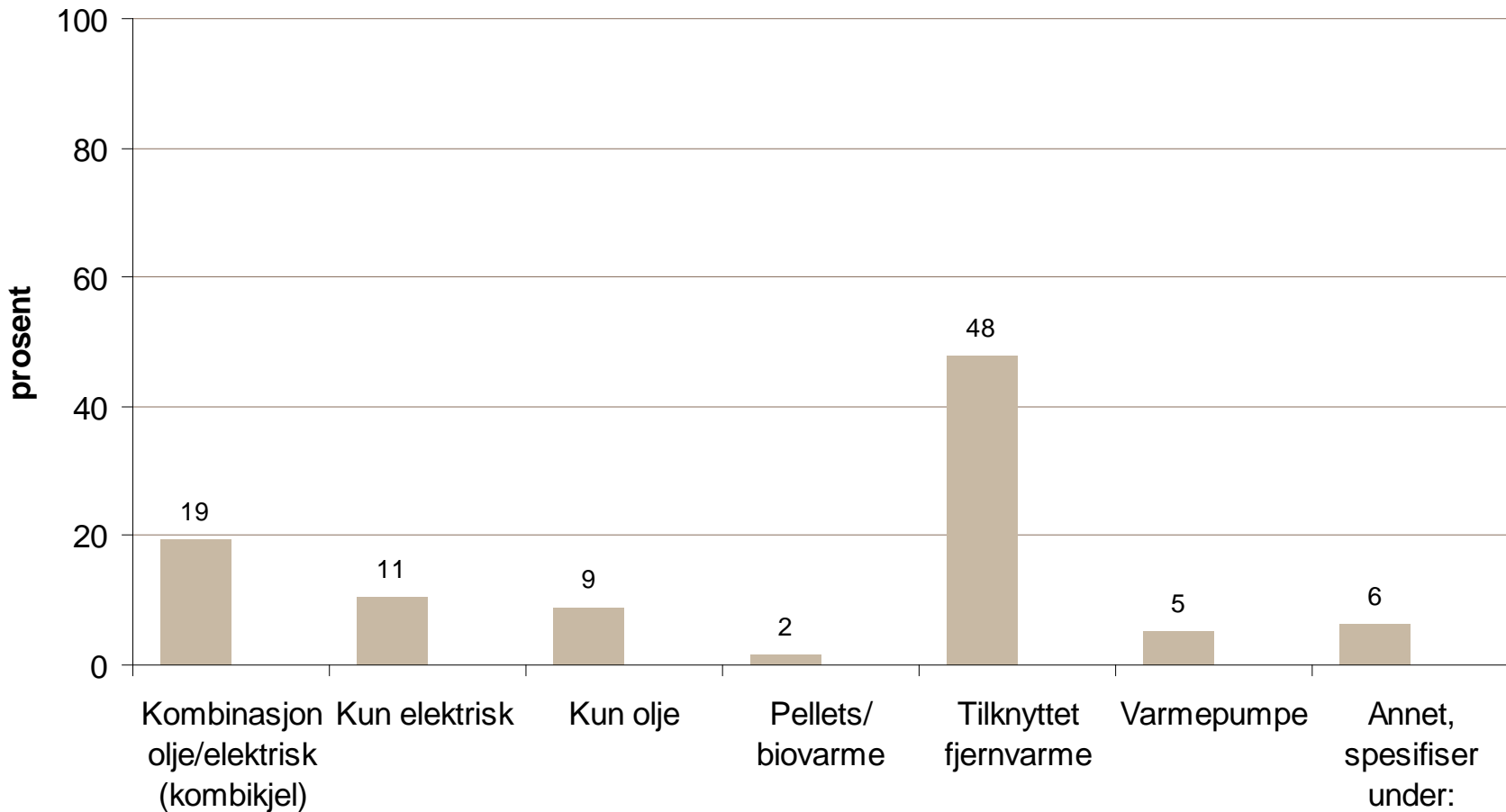

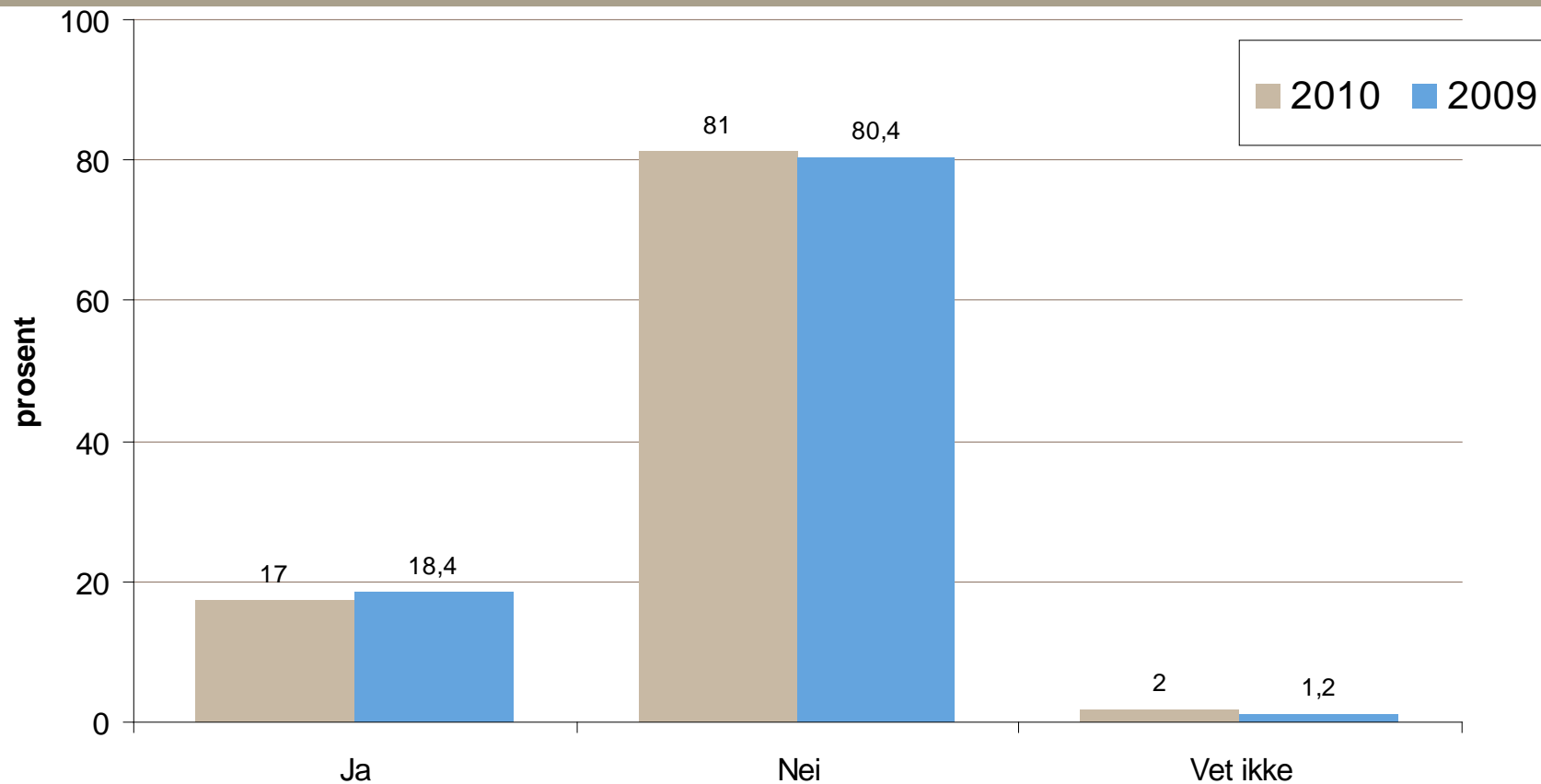
Energisystem til oppvarming

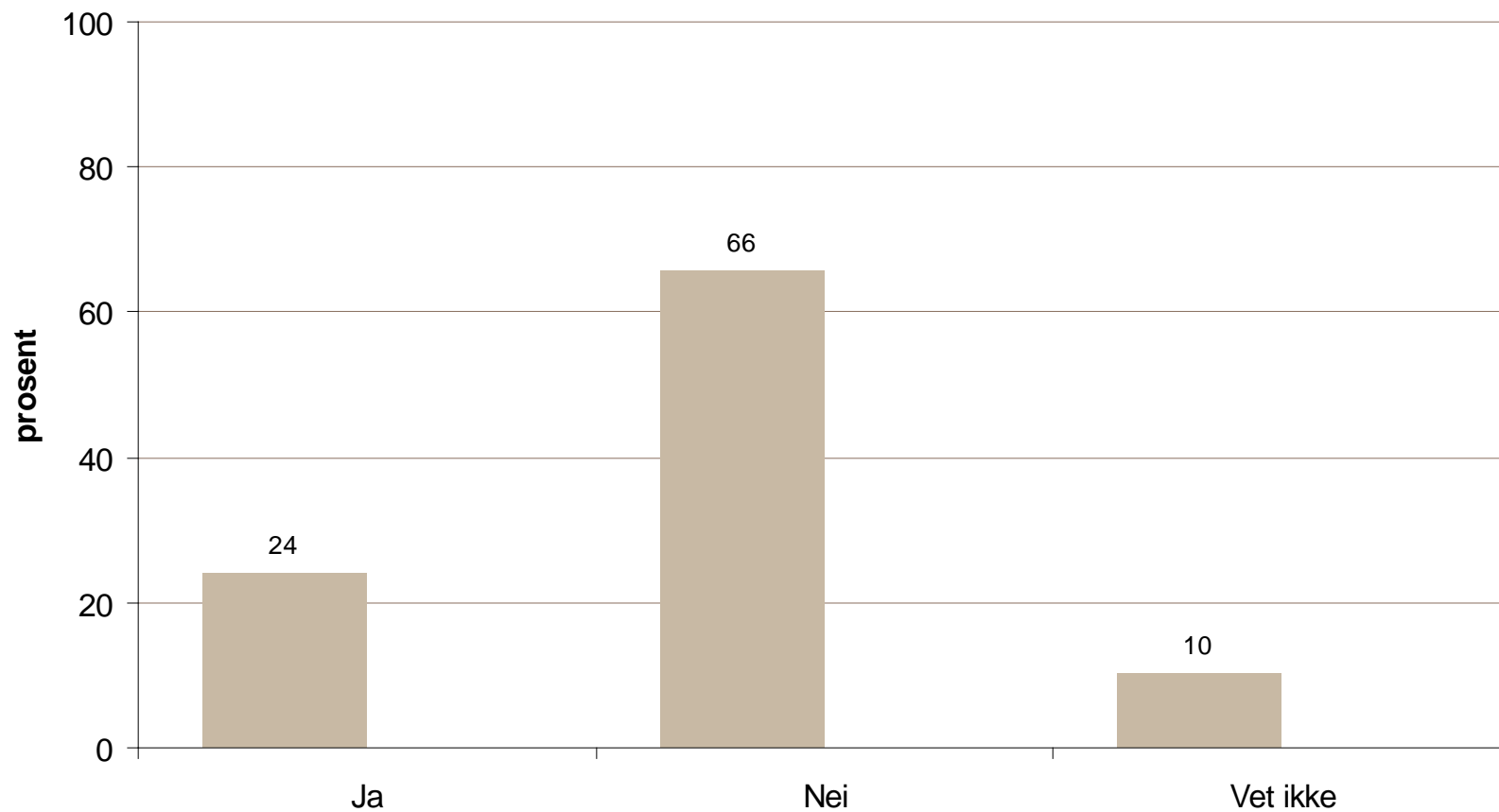
Energikilde v/ vannbårent varmesystem

Har dere gjennomført energieffektiviserende tiltak i ditt boligselskap i 2009 eller 2010?

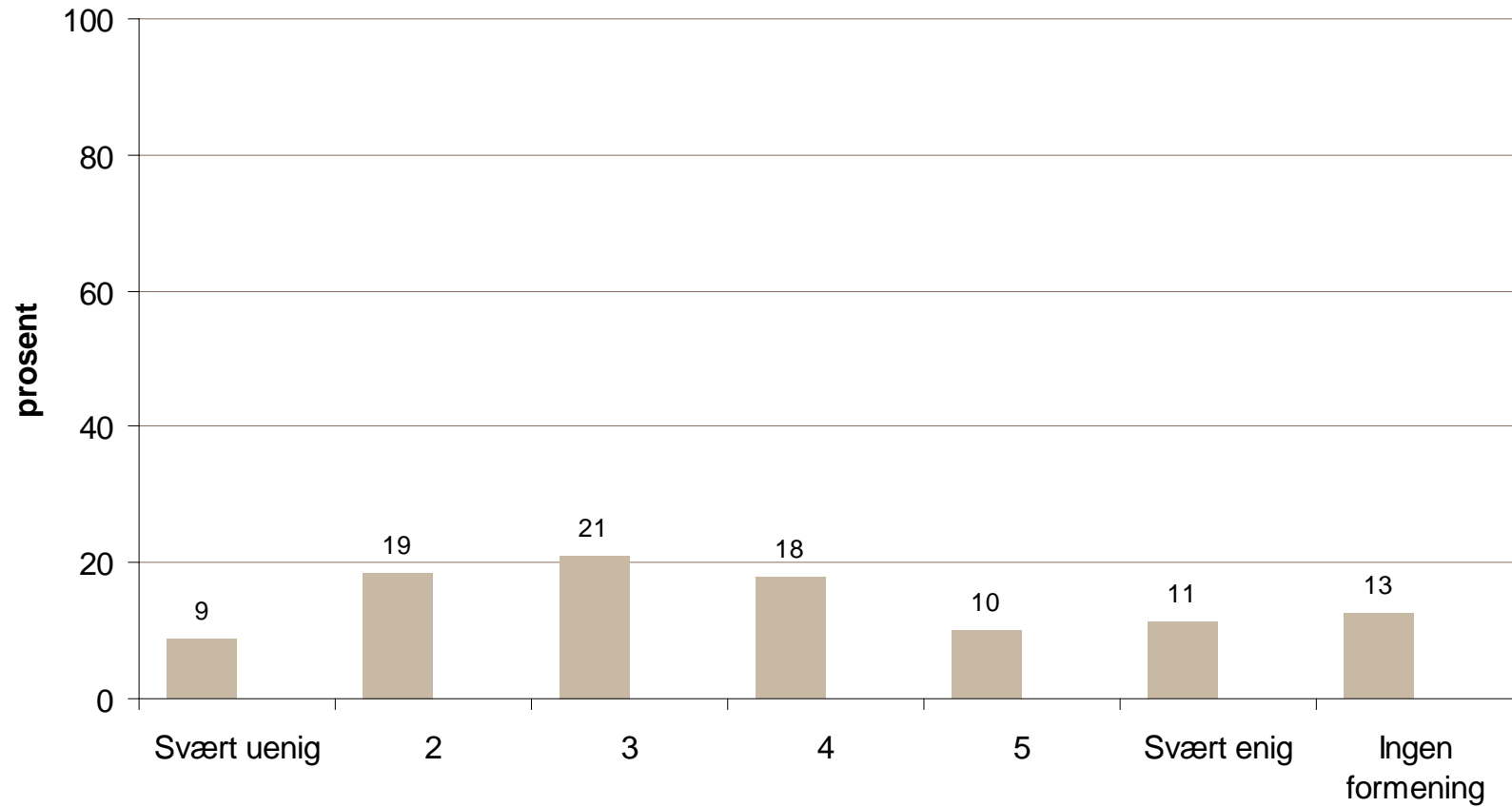

Synliggjøring av energiforbruk i årsmeldingen (eks. kWh/år)

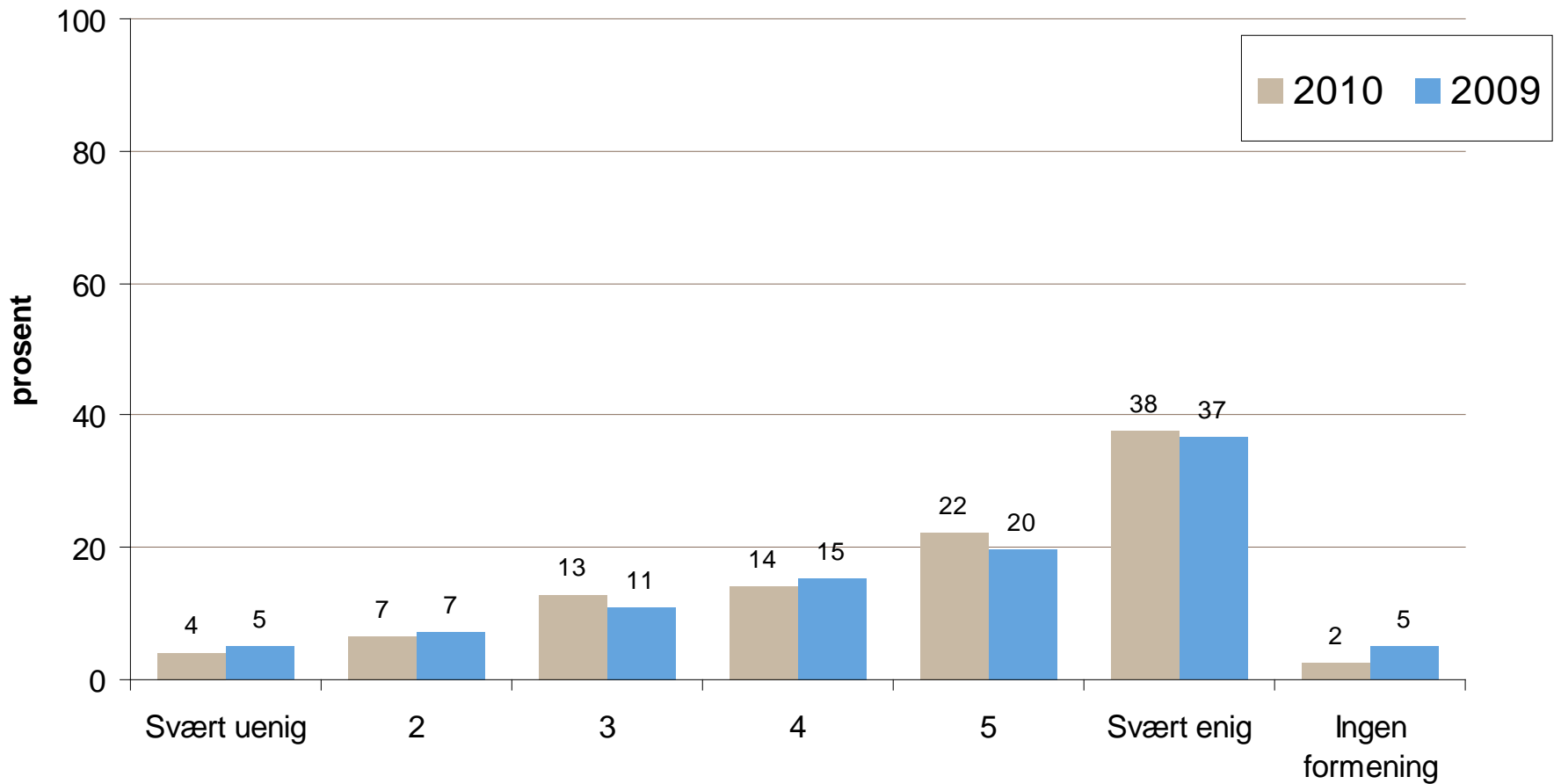
Kilde: Forvaltningsundersøkelsen 2010

"Det er et stort potensial for energisparing i vårt boligselskap"

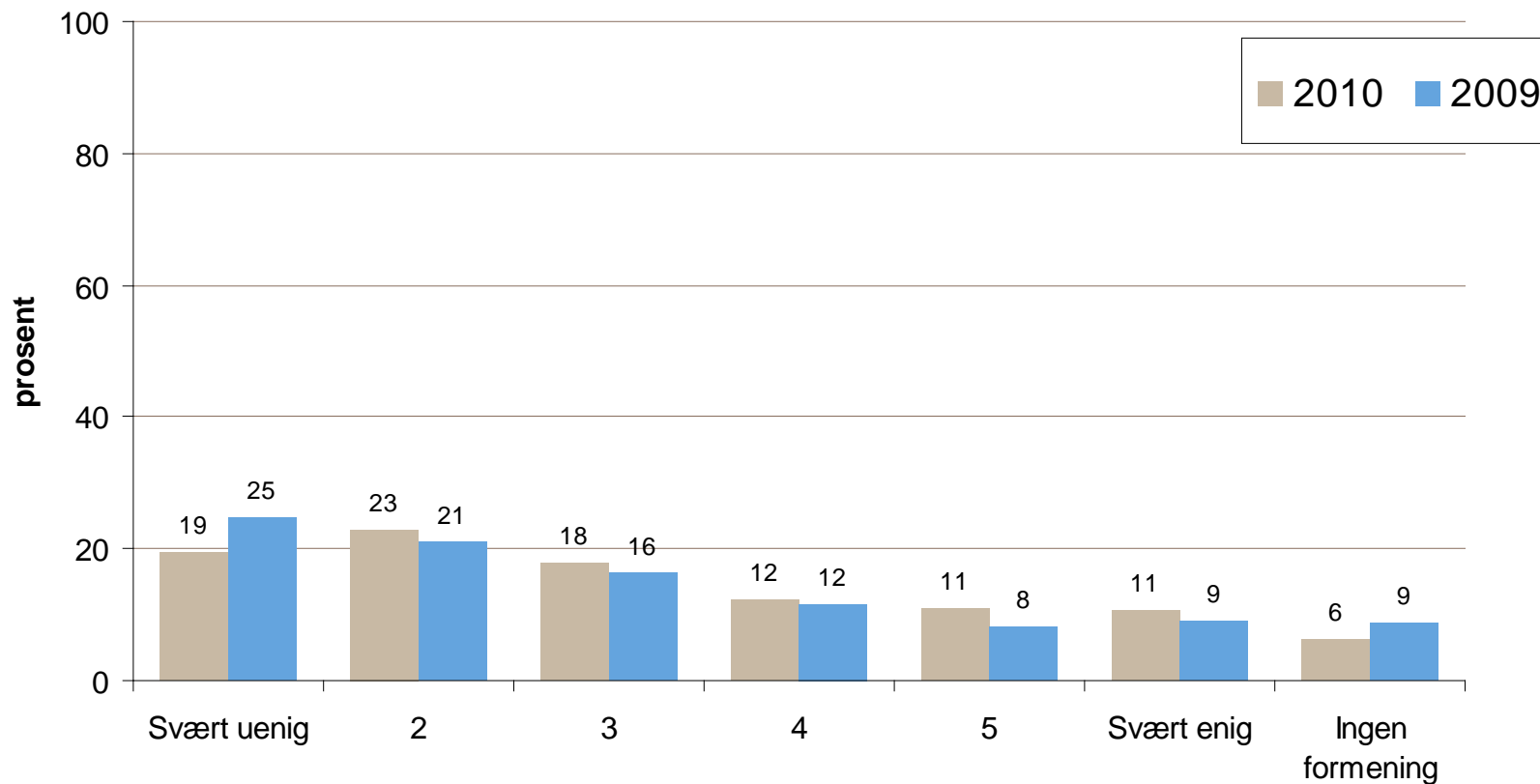

"Det er først og fremst den enkelte beboers ansvar å redusere energiforbruket"

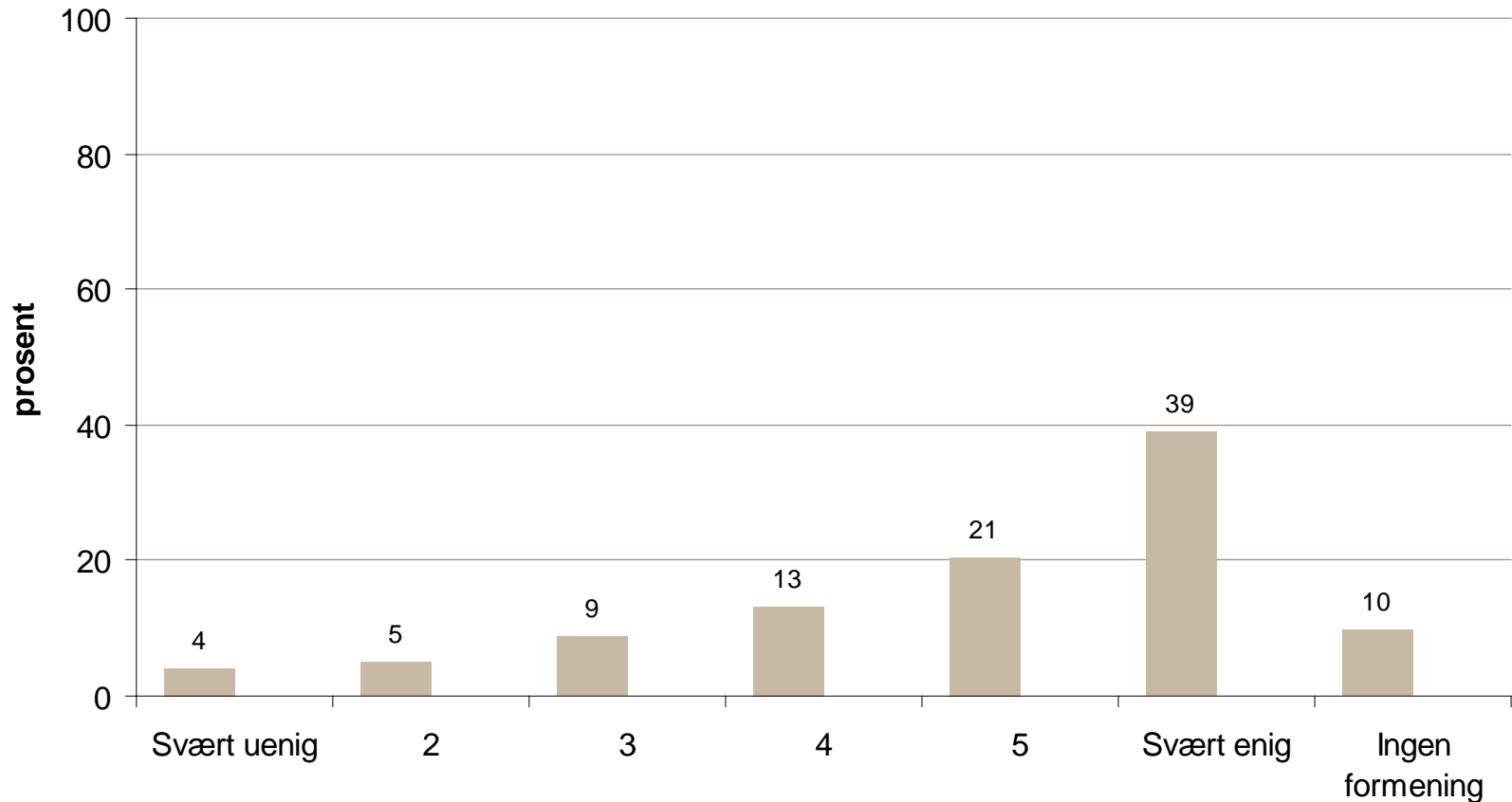

Kilde: Forvaltningsundersøkelsen 2010

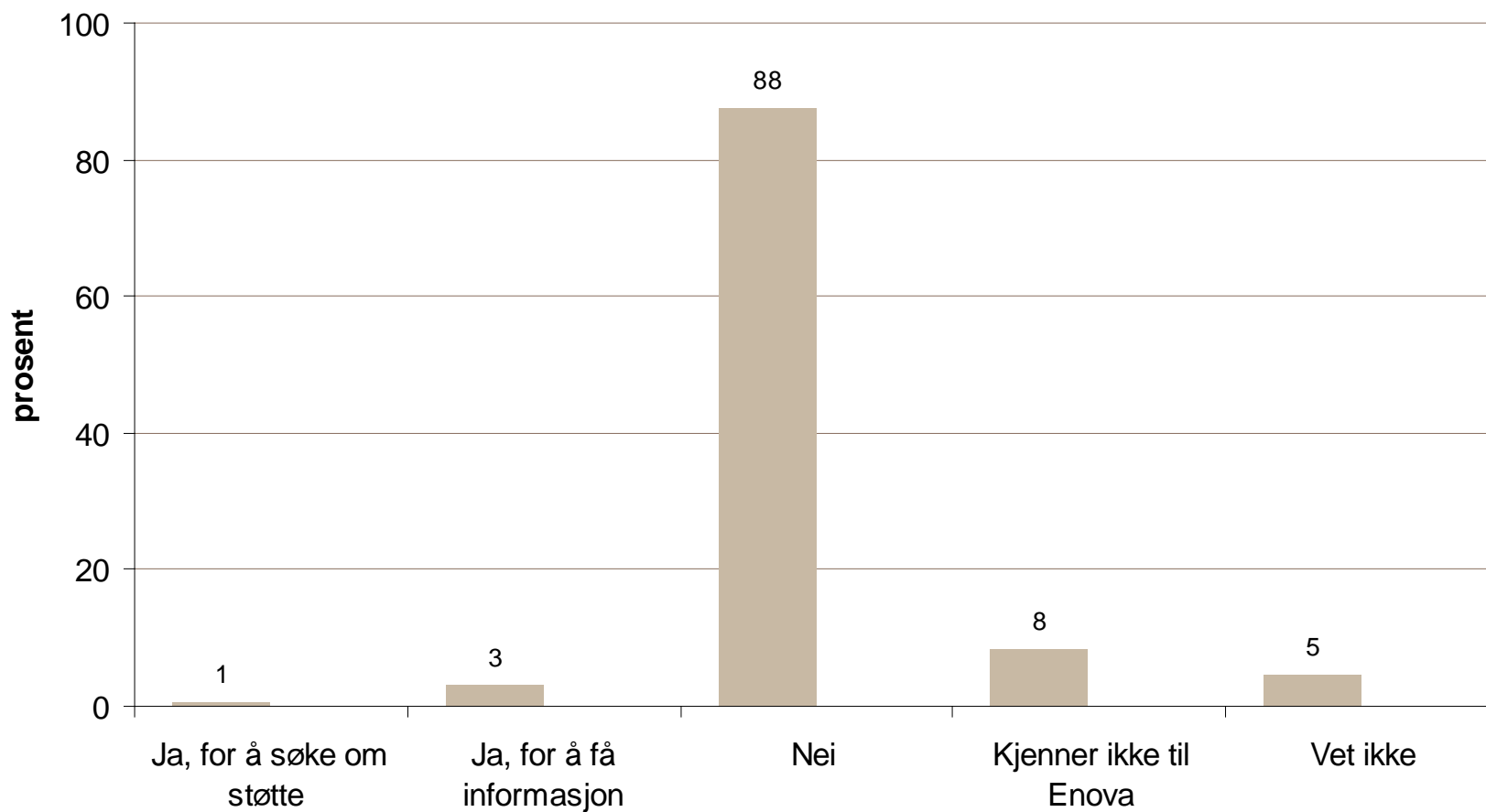
"Styret jobber aktivt for å redusere energiforbruket i boligselskapet"

"Staten må i større grad bidra med økonomiske støtteordninger for redusert energibruk"

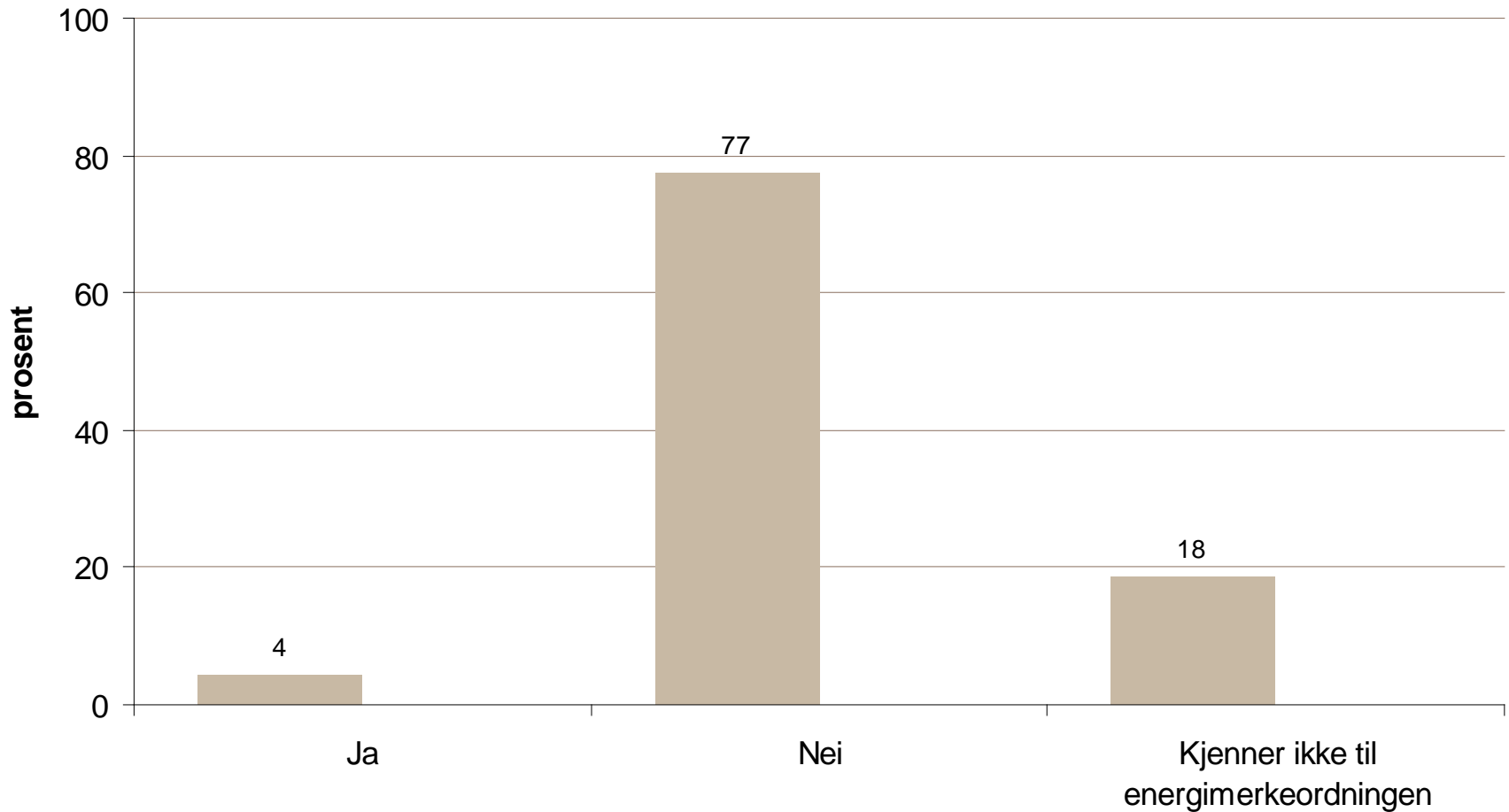

Har boligselskapet tatt kontakt med Enova i 2009/ 2010?

Kilde: Forvaltningsundersøkelsen 2010

Har innføringen av energimerkeordningen ført til at boligselskapet har vurdert energieffektiviserende tiltak?

Konsentrert bebyggelse har spesielle utfordringer OG muligheter

- Ulikt behov – lavt forbruk i utgangspunktet
  - Tekniske løsninger som må spesialtilpasses
  - Økonomi – hvordan synliggjøre lønnsomhet
  - (Manglende) kompetanse i styrer
  - Beslutningsprosesser
-
- Boligbyggelag med pådriver- og rådgiverrolle

Hvilke muligheter har vi?

- Lavenergi-standard mer overkommelig enn passivhus-standard (rehab) (ambisjonsnivå)
- Behov for økt kunnskap om tekniske løsninger og økonomiske konsekvenser (samle kunnskap)
- Behov for støtte til tiltak (etter innsats, ikke etter målt effekt)
- Behov for støtte i tidligfase (risikospredning)

Lavenergi for hundrelapper

[NBBL.no](#)

09 september, 2010

Det koster bare noen få hundrelapper ekstra å gjøre eldre boliger til moderne lavenergihus. Forutsetningen er at det skjer samtidig med renovering.

– Hvis man likevel skal skifte råtne vinduer og dårlig panel i eldre boliger, kan det lønne seg å ta rehabiliteringen et hakk videre slik at bygningen får lavenergistandard, sier teknisk sjef Odd Helge Moen i Sørlandet Boligbyggelag.

De to siste årene har de renovert nærmere 150 blokkleiligheter og firemannsboliger i flere borettslag i Kristiansand, og regnestykkene ser gunstige ut.

– Mange er skeptiske til energiltak i eldre boliger og tror at det vil koste skjorta. Faktum er at det ikke koster så mye ekstra hvis man tar det i forbindelse med renovering, sier Moen.

Redusert med 85 prosent

Tinnbo Borettslag i Kristiansand renoverer nå 11 boligblokker fra 1970-tallet.

– Fordi alle energiøkonomiseringstiltakene blir gjort samtidig med rehabiliteringen, kommer merutgiftene på rundt 400 kroner måneden for hver leilighet, sier Odd Helge Moen.

Tinnbo Borettslag i Kristiansand. 114 leiligheter er rehabilitert og blitt lavenergiboliger. (Foto:Sorbbl)

Ressursgruppe

- Unn Hege Nordhagen NBBO Byggtek AS (Drammen)
- Rolf Fremstad Gjøvik og Omegn Boligbyggelag
- Jarle Kvalvik Bergen og Omegn BBL
- Vidar Solli KBBL (Kristiansund)
- Arve Breen USBL (Oslo)
- Svein Erik Rollstad TBBL Teknisk (Tromsø)
- Anders Hoel Porsgrunn, Bamble & Borgestad Boligbyggelag
- Bente Johansen NBBL

Foto: Sunniva Halvorsen